

Suomen kannattaa edistää tasa-arvoa Naton ytimessä

Suomelle sopii hyvin aktiivinen rooli Naton tasa-arvoasioiden edistämisessä. Tässä kannattaa hyödyntää omia vahvuuksia ja osaamista, todettiin KPT:n seminaarissa.

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) julkisti toukokuun lopulla eduskunnassa keskustelupaperin, jossa selvitettiin Suomen mahdollisuuksia edistää sukupuolten tasa-arvoa Naton ytimessä.

Väitöskirjatutkija Minna Lyytikäisen, turvallisuustutkija Juha Pyykösen ja tutkijatohtori Iro Särkän laatiman selvityksen mukaan Suomella on täysjäsenyyden myötä entistä paremmat mahdollisuudet ja myös velvollisuus edistää tasa-arvoa puolustusliiton toiminnassa.

Keskustelupaperissa esiin nostetut Suomen vahvuusalueet ja käytännön osaaminen Naiset, rauha ja turvallisuus (WPS) -agendan toimeenpanossa nousivat esille myös tilaisuuden puheenvuoroissa ja paneelikeskustelussa. Samalla pohdittiin, mitä Suomi voisi tehdä vieläkin paremmin.

Suomen vahvuudet kiinnostavat Natossa

Suomen Nato-suurlähettiläs Piritta Asunmaa huomautti videopuheessaan, että Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko peräänkuuluttaa kunnianhimoista lähestymistapaa Naton WPS-kokonaisuudessa ja inhimillistä turvallisuutta korostavassa työssä.

"KPT:n keskustelupaperissa on paljon kannatettavia asioita. Esimerkiksi Suomen kokonaisturvallisuuden malli herättää Natossa kiinnostusta. Suomella on myös paljon annettavaa hybridi-vaikuttamiseen ja disinformaatioon liittyvissä asioissa", Asunmaa totesi. KPT:n puheenjohtaja ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja Sofia Vikman (kok) korosti, että tasa-arvo ei ole itsestäänselvyys. Sen eteen tulee tehdä myös Natossa jatkuvaa työtä.

"Tasa-arvon edistämiseen ei kuitenkaan tarvita välttämättä kovia puheita. Suomi voi myös omalla esimerkillään osoittaa käytännössä, millaisia tuloksia tasa-arvolla voidaan saavuttaa hyvinvoinnin ja kokonaisturvallisuuden vahvistamisessa", Vikman sanoi.

Naton painopisteen muutos huomioitava

Muiden panelistien tavoin turvallisuustutkija Juha Pyykönen toivoi, että ajankohtaisista turvallisuushaasteista huolimatta WPS-teemat säilyvät puolustusliiton ylimpien päättävien elinten agendalla.

"Natossa asiat valuvat ylätasolta alaspäin", turvallisuustutkija Juha Pyykönen perusteli.

Panelistit olivat yhtä mieltä siitä, että Suomen kannattaa hyödyntää Natossa keskustelupaperissa esiin nostettuja vahvuuksia ja osaamista. Niitä ovat esimerkiksi monitoimijayhteistyö ja siviiliväestön kanssakäynnin edistäminen kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa sekä asiantuntemus WPS-työstä siviilikriisinhallinnassa. Naton painopiste on siirtynyt kuitenkin kriisinhallinnasta Naton pelotteen ja yhteisen puolustuksen vahvistamiseen. Tämä on otettava huomioon myös naiset, rauha ja turvallisuus -työn painotuksissa.

Naisten roolia vahvistettava myös Suomessa

Suomen Naiset, rauha ja turvallisuus -verkoston puheenjohtaja ja Väestöliiton kansainvälisten asioiden johtaja Elina Korhonen sanoi, että naisten vaikutusmahdollisuuksien ja osallistumisen parantamiseen on itsestään selvät perustelut myös Natossa.

"Maailman ihmisistä 50 prosenttia on naisia. Tutkimusten mukaan naisten mukanaolo poliittisessa ja turvallisuutta koskevassa päätöksenteossa vähentää väkivaltaa ja konflikteja. Vakaita yhteiskuntia ei saavuteta, jos naiset eivät ole mukana tekemässä päätöksiä", Korhonen totesi.

Puolustusministeriön osastoesiupseeri Antti-Ville Rusanen huomautti, että naisilla on merkittävä ja kasvava rooli maanpuolustuksessa ja kokonaisturvallisuuden varmistamisessa. Tässä Suomen puolustusvoimilla riittää kuitenkin vielä tekemistä, sillä naisten osuus upseereista on edelleen pieni verrattuna muihin Pohjoismaihin.

"Naisten panoksen lisääminen on tärkeää. Esimerkiksi operatiiviseen suunnitteluun he tuovat erilaisia näkökulmia ja toimintamalleja, joita tarvitaan arvioitaessa erilaisia vaihtoehtoja", Rusanen mainitsi.

Trumpin tasa-arvokommentit huolestuttavat

Paneelisteja puhuttivat myös Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin hyökkäykset monimuotoisuuden, tasa-arvon ja inklusion edistämiseen tähtäävää DEI-työtä vastaan.

Ulkoministeriön tasa-arvosuurlähettiläs Katri Viinikka on huolissaan siitä, että myös Naton tasa-arvotyötä saatetaan pyrkiä vesittämään.

"Yhdysvaltain asennemuutos on vaikuttanut jo tunnelmaan Natossa. Olemme hyvin konkreettisten kysymysten äärellä, millaisia vaikutuksia Trumpin tuomalla haasteella on tasa-arvoon. On tärkeää, että Natossa ei lähdetä liudentamaan tasa-arvoa ja inhimillistä turvallisuutta koskevaa terminologiaa", Viinikka korosti.

Vanhempi asiantuntija Elisa Tarnaala Crisis Management Initiative (CMI)-järjestöstä oli kuitenkin toiveikas siitä, että Trumpin politiikan vaikutukset jäisivät Natossa rajallisiksi.

"Vaikuttaa siltä, että Naton WPS-rakenteet eivät olisi uhattuina, koska työtä niiden eteen on tehty jo pitkään. Sen sijaan itesesensuuri voi vaikuttaa WPS-työstä käytävään keskusteluun", Tarnaala arvioi. Hän toimii Nato WPS Civil Society Advisory Panel -verkostossa, jossa kansalaisyhteiskunnan edustajat käsittelevät Naton tasa-arvotyöhön liittyviä kysymyksiä. Tilaisuuden päätössanoissa Nuoret, rauha ja turvallisuus -verkoston puheenjohtaja Paula Pättikangas korosti, että uutena jäsenmaana Suomella on hyvät mahdollisuudet profiloitua Natossa tasa-arvon edistämisessä.

"Toivon keskustelua siitä, millainen Suomi haluaa Natossa olla, eikä tyytyä olemaan siellä vain jäsenenä", Pättikangas sanoi.